

Udviklingen i de kommunale investeringer

Dato: 8. januar 2018

Sags ID: SAG-2017-06193
Dok. ID: 2469139

E-mail: JDPE@kl.dk
Direkte: 3370 3143

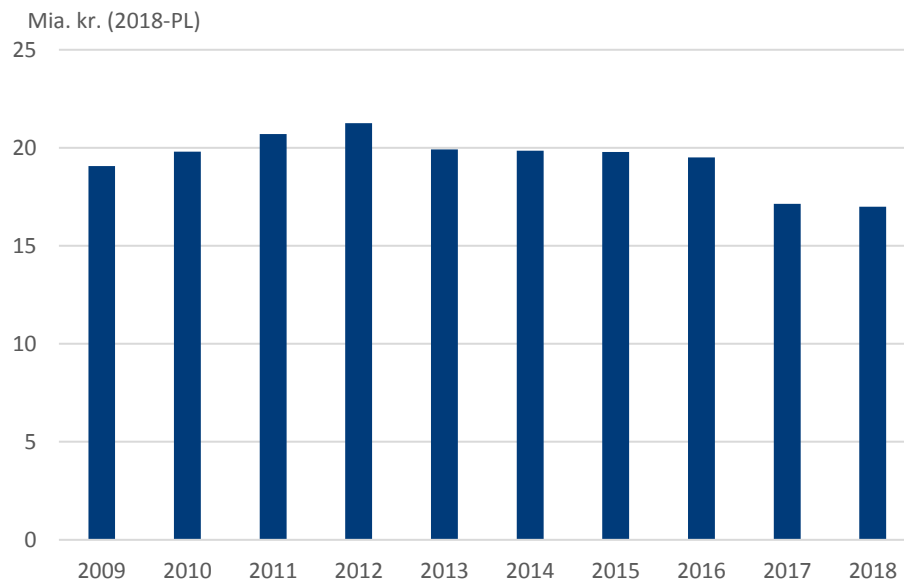
Weidekampsgade 10
Postboks 3370
2300 København S

www.kl.dk
Side 1 af 6

1. Tilbagegang i kommunernes investeringer

Kommunernes skattefinansierede anlægsudgifter var på 19,5 mia. kr. (2018-PL) i 2016, jf. kommunernes regnskaber og figur 1.1. Kommunernes investeringer var således 2,3 pct. højere end i 2009. I de kommunale budgetter for 2018 er der indlagt anlægsudgifter for 17,0 mia. kr. og dermed en tilbagegang på 2½ mia. kr. eller knap 13 pct. i forhold til 2016. Kommunerne har selv vurderet deres samlede anlægsbehov i 2018 til 18,9 mia. kr.¹

Figur 1.1. Kommunernes skattefinansierede anlægsudgifter

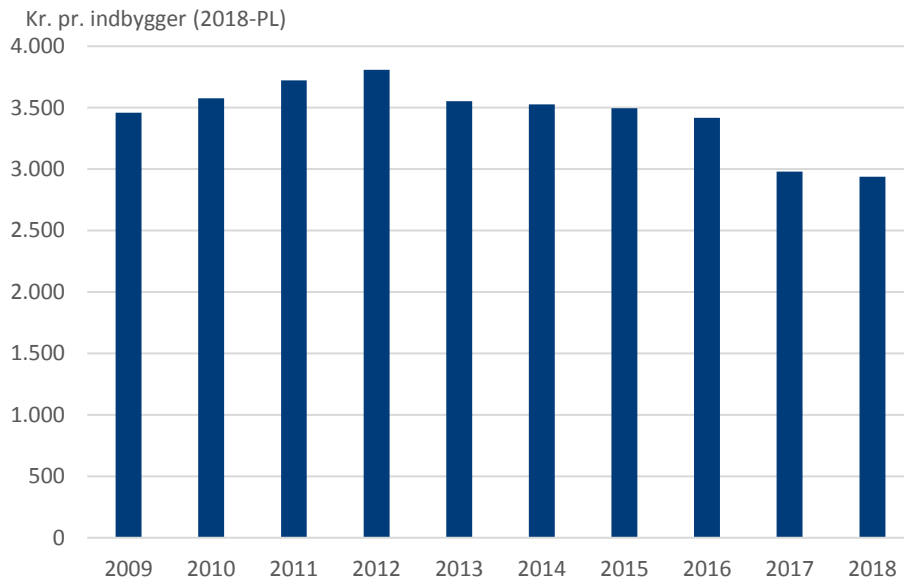

Kilde: De kommunale regnskaber for årene 2009-2016 og kommunale budgetter for årene 2017-2018.

Antallet af indbyggere i Danmark er årligt steget med gennemsnitligt 0,5 pct. siden 2009 svarende til ca. 30.000 personer om året. De kommunale anlægsudgifter bør ses i sammenhæng med den voksende befolkning, da dette medfører et øget efterspørgselspres på den kommunale service og et øget slid på kommunal infrastruktur som veje og bygninger.

De kommunale anlægsudgifter står til at udgøre ca. 2.940 kr. pr. indbygger i 2018 og er 14 pct. lavere end i 2016. Anlægsudgifterne ses at være faldet mere, når der tages højde for den positive befolkningsudvikling, jf. figur 1.2 nedenfor. Udviklingen fra 2009 til 2016 vender således fra en lille stigning til et fald på 1,2 pct., når der tages højde for befolkningstilvæksten.

¹ Momentum, april 2017: <http://www.kl.dk/Momentum/momentum-2017-7-1-id221582/>

Figur 1.2. Kommunernes skattefinansierede anlægsudg. pr. indbygger

Kilde: De kommunale regnskaber for årene 2009-2016 og kommunale budgetter for årene 2017-2018. Befolkningstal og befolkningsfremskrivning fra Danmarks Statistik.

Hvis der skulle bruges samme antal kr. pr. indbygger som i 2009, skulle anlægsudgifterne være 3 mia. kr. højere i 2018. Hvis der sigtes efter de relativt høje anlægsniveauer pr. indbygger i 2012 svarer til det 5 mia. kr. mere i 2018.

2. Kommunerne investerer især i skoler og veje

De største områder for kommunernes anlægsudgifter er de kommunale veje og folkeskolen, som i 2016 står for hhv. 23 og 19 pct., jf. figur 2.1 nedenfor. Andre områder af større betydning er kultur, fritid og idræt med 12 pct., faste ejendomme ligeledes med 12 pct. samt dagtilbud, ældre og sociale institutioner med 10 pct. af de samlede anlægsudgifter i kommunerne.

Udgifterne til dagtilbud skal ses i lyset af, at investeringerne her er faldet en del i takt med færre børn de i yngre aldersgrupper. Anlægsinvesteringer til dagtilbud udgjorde således 5 pct.point mere i 2010 og 2011, og udgifterne til dagtilbud, ældre og sociale institutioner i alt udgjorde da 16-17 pct.

Siden 2009 har kommunerne især opprioriteret investeringer i veje, jf. figur 2.2. Dette skal ses i sammenhæng med et stort efterslæb på dette område, som bl.a. er vurderingen af Foreningen af Rådgivende Ingeniører i deres rapport State of the Nation, jf. afsnit 3 nedenfor.

Der ses også, at folkeskoler var det højest prioriterede område i 2009 og de efterfølgende år, hvorefter anlægsudgifterne på området er faldet lidt tilbage bl.a. som følge af det lavere børnetal. Anlægsudgifterne til administration pr. indbygger har været faldende, mens anlægsudgifterne til kultur, fritid og idræt i de senere år har ligget på samme niveau som i 2009.

Dato: 8. januar 2018

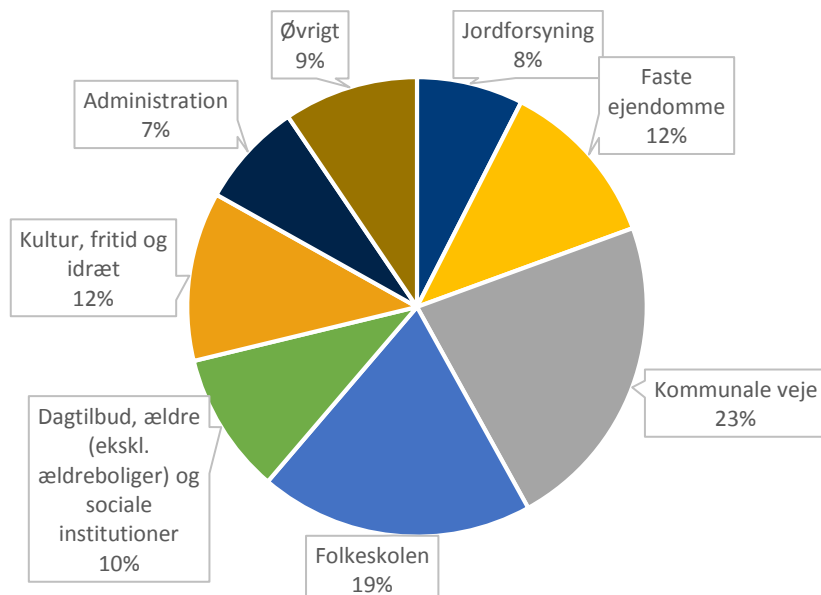
Sags ID: SAG-2017-06193
Dok. ID: 2469139

E-mail: JDPE@kl.dk
Direkte: 3370 3143

Weidekampsgade 10
Postboks 3370
2300 København S

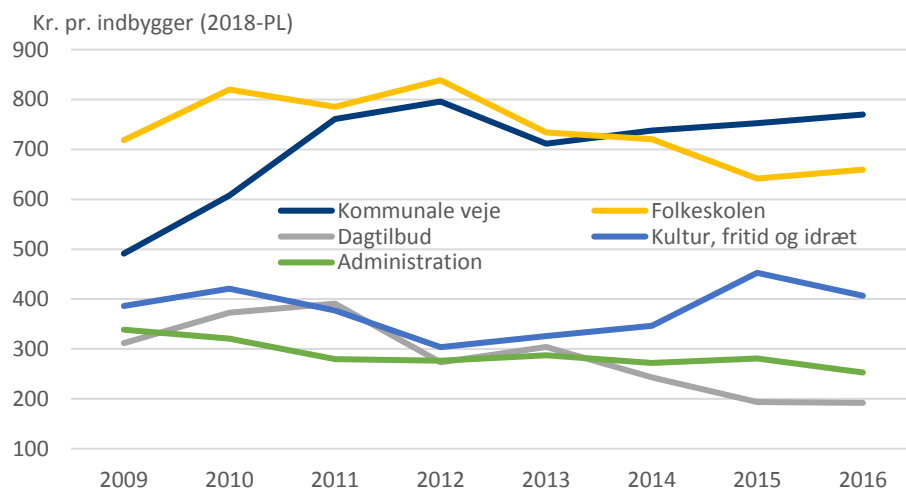
www.kl.dk
Side 2 af 6

Figur 2.1. Fordeling af kommunernes anlægsudgifter, 2016, pct.

Kilde: De kommunale regnskaber for året 2016.

Figur 2.2. Kommunale anlægsinvesteringer på udvalgte områder

Kilde: De kommunale regnskaber for årene 2009-2016. Befolkningstal fra Danmarks Statistik.

3. Kommunal infrastruktur har størst vedligeholdelseefterslæb

Foreningen af Rådgivende Ingeniører (FRI) har hvert fjerde år siden 2008 offentliggjort en "State of the Nation"-rapport, som beskriver tilstanden af infrastrukturen i Danmark. Den seneste rapport blev offentliggjort i foråret 2016.

Tilstanden på hvert område tildeles en karakter fra 1 til 5. Den danske infrastruktur vurderes i 2016 samlet set til karakteren 3,8. I 2012 vurderes karakteren til 3,6 og i 2008 til 3,4. Stigningen i den samlede karakter kan især henføres til en forbedring af de danske havne, jernbaner samt statslige og private veje.

Dato: 8. januar 2018

Sags ID: SAG-2017-06193

Dok. ID: 2469139

E-mail: JDPE@kl.dk

Direkte: 3370 3143

Weidekampsgade 10

Postboks 3370

2300 København S

www.kl.dk

Side 3 af 6

De laveste karakterer i 2016 er givet til de kommunale veje, som får karakteren 2,5, jf. figur 3.1. Det afspejler et akut behov for indsats, da vejnettets funktionalitet ellers vil være truet. De kommunale bygninger får den næstlaveste karakter med 3,0, hvilket er for den nogenlunde men ikke gode tilstand, hvortil der må forventes en væsentlig løbende vedligeholdelsesindsats for at opretholde tilstanden.

Dato: 8. januar 2018

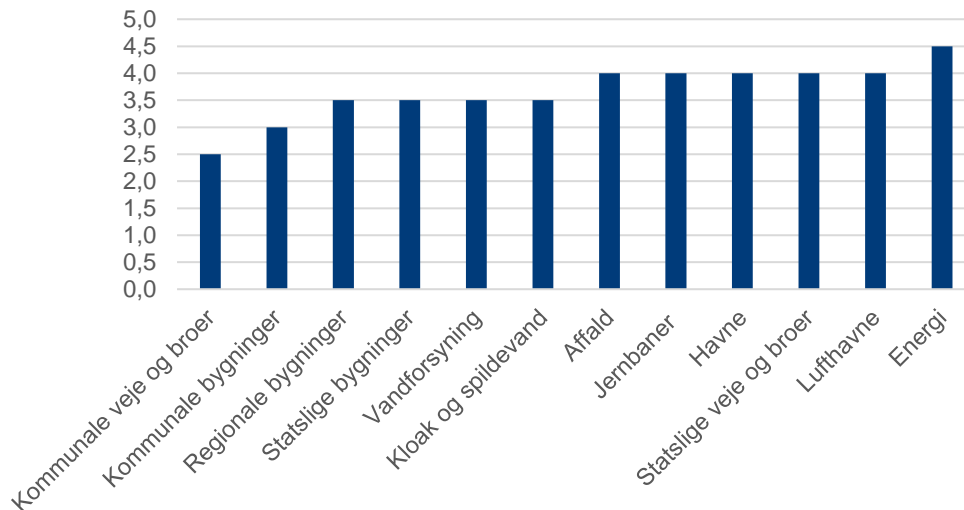
Sags ID: SAG-2017-06193
Dok. ID: 2469139

E-mail: JDPE@kl.dk
Direkte: 3370 3143

Weidekampsgade 10
Postboks 3370
2300 København S

www.kl.dk
Side 4 af 6

Figur 3.1. Karakter for tilstanden af forskellige typer infrastruktur

Kilde: FRI (Foreningen af Rådgivende Ingeniører), State of the Nation 2016, s. 10

Både for de kommunale veje og de kommunale bygninger vurderes trenden fra 2012-2016 at være en forringelse, dvs. den stik modsatte udvikling af det samlede billede. Særligt på den baggrund hedder det i forordet, at: "Tilstanden af det kommunale vejnet og den offentlige bygningsmasse er utilstrækkelig. De manglende investeringer i vedligehold på disse områder betyder, at vi som samfund skubber en udgift foran os, og vel at mærke gør det på en måde, så vi efterlader en større regning til senere, fordi genopretning af den mangelfulde infrastruktur bliver langt dyrere ved at blive udskudt. Populært sagt tager vores politikere et kviklån i den kommunale infrastruktur i disse år. Er det virkelig nødvendigt?"

4. Samlede offentlige investeringer og kommunernes del heraf

De samlede offentlige investeringer var i 2016 på ca. 79 mia. kr. og udgjorde dermed 3,8 pct. af BNP, jf. figur 4.1 nedenfor. I 1970'erne udgjorde de offentlige investeringer en højere andel af BNP med gennemsnitligt lidt over 4 pct. af BNP. I starten af 1980'erne blev de offentlige investeringernes andel reduceret til et niveau lige under 3 pct. af BNP, hvor de blev liggende frem til omkring finanskrisen. Fra 2005 til 2012 blev investeringernes andel af BNP forøget med ca. 1 pct.point, hvor de efterfølgende har ligget nogenlunde stabilt frem til 2016. Tilbagegangen i den private del af økonomien ifm. finanskrisen bidrog også til, at de offentlige investeringer kom til at udgøre en større andel af BNP i disse år.

Investeringer i forskning og udvikling samt software er over tid steget til at udgøre en større andel af de offentlige investeringer, hvorfor det er relevant

at betragte investeringer i bygninger og anlæg alene, når der sammenlignes over længere perioder, jf. figur 4.1. Hvor de samlede investeringer i 2016 udgør tæt på samme andel af BNP som i 1970'erne, er der en noget større forskel for investeringer i bygninger og anlæg. Forskellen kan illustreres ved, at investeringer i bygninger og anlæg m.m. skulle være 14½ mia. kr. større i 2016, hvis de skulle udgøre en lige så stor andel af de offentlige investeringer som i 1970'erne.

Dato: 8. januar 2018

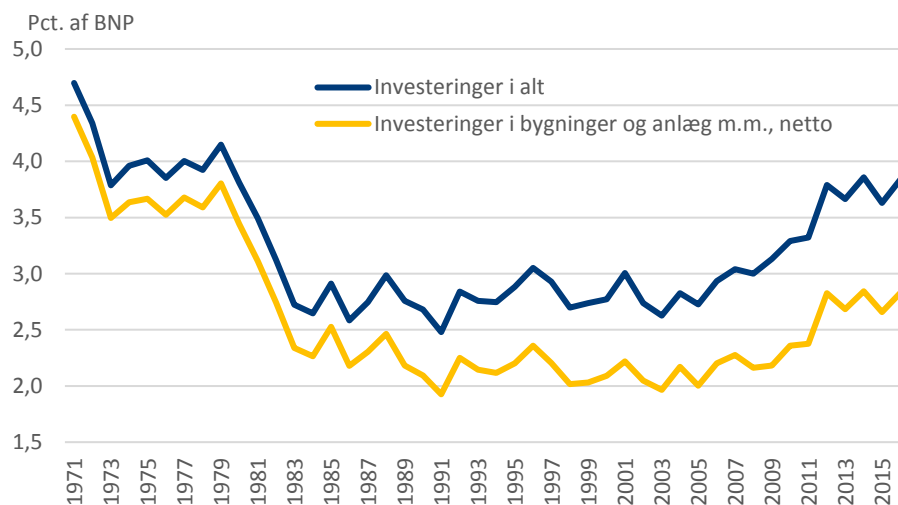
Sags ID: SAG-2017-06193
Dok. ID: 2469139

E-mail: JDPE@kl.dk
Direkte: 3370 3143

Weidekampsgade 10
Postboks 3370
2300 København S

www.kl.dk
Side 5 af 6

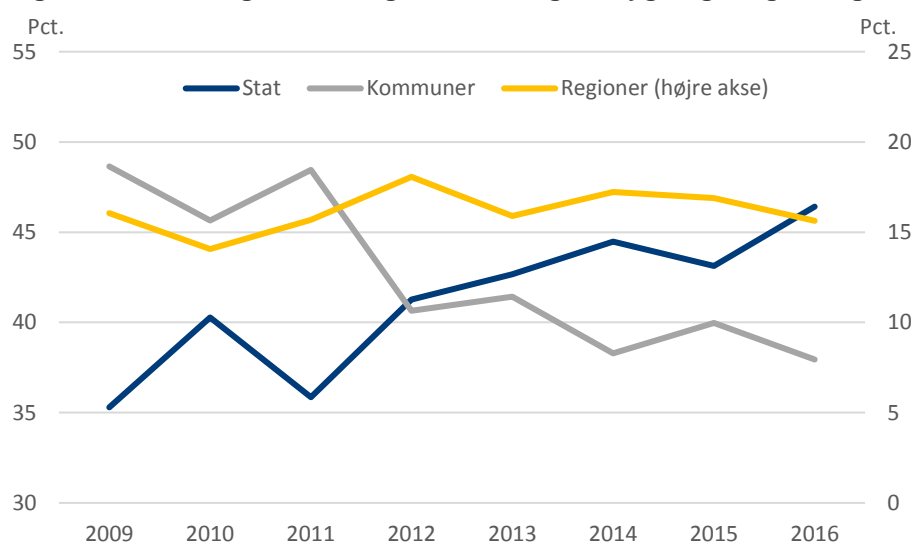
Figur 4.1. Investeringer i offentlig forvaltning og service

Kilde: Danmarks Statistik samt egne beregninger.

Når investeringer sammenlignes på tværs af de offentlige sektorer, er det også fordelagtigt kun at se på investeringer i bygninger og anlæg m.m., da staten står for 90 pct. af investeringerne i forskning og udvikling samt software, mens kommunerne kun står for 1½ pct. Staten står derimod for 46 pct. af de offentlige bygge- og anlægsinvesteringer i 2016, jf. figur 4.2, mens kommunerne står for 38 pct. og regionerne for 16 pct.

Figur 4.2. Fordeling af offentlige investeringer i bygninger og anlæg

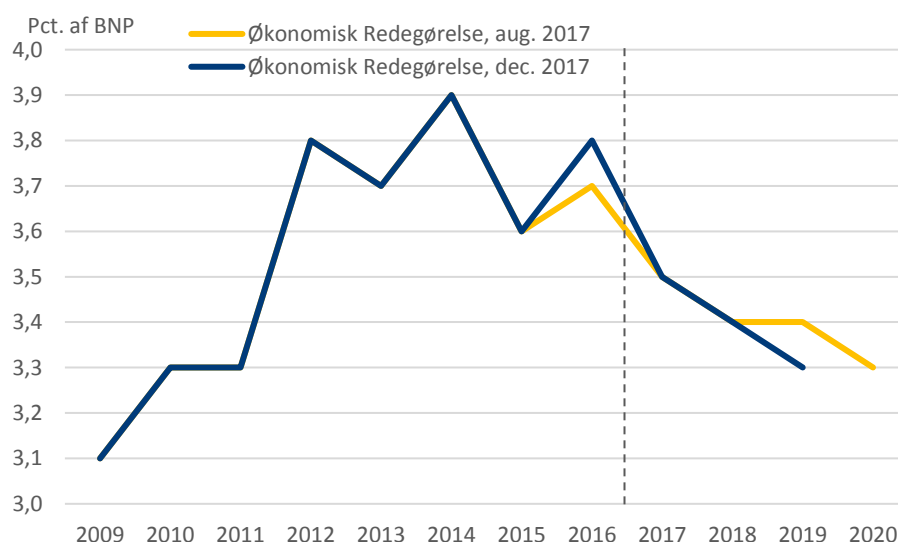
Kilde: Danmarks Statistik samt egne beregninger.

Fra årene efter finanskrisen og frem til 2016 er statens andel af de offentlige bygge- og anlægsinvesteringer steget kraftigt, mens kommunernes andel omvendt er faldet markant tilbage, jf. figur 4.2 ovenfor. Således steg statens andel med 11 procentpoint fra 35 til 46 pct., mens kommunernes andel faldt tilsvarende tilbage fra 49 til 38 pct. Regionernes andel har derimod ligget relativt stabilt i perioden og lå i både 2009 og 2016 på 16 pct.

Fra 2011 til 2012 var der en markant forøgelse på knap 10 mia. kr. for offentlige investeringer i bygninger og anlæg, som det også kan ses af figur 4.1. Da denne stigning primært skete i staten og regionerne, betød det, at kommunernes andel gik markant tilbage, jf. figur 4.2. De kommunale investeringer i bygninger og anlæg skulle være ca. 6¼ mia. kr. højere i 2016, hvis de skulle udgøre samme andel af de offentlige investeringer som i 2009 eller 2011.

Regeringen ligger i sine seneste prognoser til grund, at de samlede offentlige investeringer falder i de kommende år som andel af den samlede økonomi, jf. figur 4.3. I 2018 forventes de offentlige investeringer at udgøre godt 75 mia. kr. svarende til 3,4 pct. af BNP. Det er et fald på ½ pct.point siden 2014, og de offentlige investeringer i 2018 skulle være 10½ mia. kr. højere for at have fulgt med velstandsudviklingen målt ved BNP. I regeringens seneste prognose fra december falder de offentlige investeringer til 3,3 pct. af BNP i 2019 svarende til andelen i 2010-11. De kommunale investeringer har som nævnt udgjort en faldende andel af de samlede offentlige investeringer, så de rammes dermed dobbelt af både det lavere samlede offentlige investeringsniveau og den lavere prioritering af den kommunale infrastruktur fremfor investeringer i staten og regionerne.

Figur 4.3. Regeringens forventninger til de offentlige investeringer

Anm.: Den stiplede linje angiver overgang fra historiske tal til prognose. Forskellen i det historiske år 2016 mellem august og december skyldes Danmarks Statistiks årlige revision, som offentliggøres primo november.

Kilde: Økonomisk Redegørelse august og december 2017 samt Danmarks Statistik og egne beregninger.

Dato: 8. januar 2018

Sags ID: SAG-2017-06193

Dok. ID: 2469139

E-mail: JDPE@kl.dk

Direkte: 3370 3143

Weidekampsgade 10

Postboks 3370

2300 København S

www.kl.dk

Side 6 af 6